

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Божатарник А., Садченко О.В.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Одеса

Ресурсозбереження розглядається як процес поліпшення використання ресурсів на всіх етапах виробництва методом порошкової металургії, один з найефективніших напрямів науково-технічного прогресу в металургійному виробництві, що супроводжується економією ресурсів, зменшенням витрат виробництва, зниженням рівня собівартості продукції, поліпшенням навколишнього середовища та умов життя. Головним важелем механізму ресурсозбереження виступає конкуренція, яка змушує підвищувати якість продукції методом порошкової металургії, а також зменшувати витрати на виробництво продукції, що веде до постійного підвищення рівня ресурсозбереження. Спад рівня і ефективності виробництва на макроекономічних і мікроекономічних рівнях значною мірою пов'язаний із великою ресурсомісткістю продукції, що, в свою чергу, призводить до її великої собівартості. Внаслідок фінансово-економічної кризи матеріально-технічна база підприємств послаблюється, обсяги капітальних вкладень знижуються. Закупівля товаровиробниками техніки та обладнання зменшується. Внаслідок цього більшість машин і механізмів відпрацювали амортизаційні строки. Водночас витрати на їх ремонт і технічне обслуговування, тобто утримання в працездатному стані, значно зросли.

У промисловості першорядне значення має підвищення ефективності використання сировини й основних матеріалів, тому що ці витрати у структурі собівартості продукції становлять більше як 70 %, і навіть незначне скорочення їх при виробництві кожної одиниці продукції в цілому по підприємству дає значний ефект. Тому в галузях промисловості значна увага приділяється збільшенню виходу готової продукції з одиниці сировини, зменшенню норм витрати матеріалів на одиницю продукції, скороченню відходів і втрат сировини й матеріалів, удосконаленню системи матеріального заохочення робітників за поліпшення використання сировини й матеріалів [1].

Забезпечення стійкої тенденції до зниження витрат виробничих ресурсів є однією із важливих довгострокових конкурентних переваг промислового підприємства, особливо при домінуванні матеріальних витрат в загальній сумі операційних витрат. Така політика базується

на вмілому поєднанні операційного і маркетингового важелів, коли ефекти масштаби виробництва доповнюються додатковими можливостями розширення асортиментного ряду виготовлюваної конкурентоспроможної продукції чи пропонованих послуг без зміни діючих технологій.

Потреба в додаткових матеріальних ресурсах, як показує вітчизняна практика, часто супроводжується залученням додаткових кредитних ресурсів, внаслідок чого зростає питома вага умовно-постійних витрат підприємства і погіршується структура маржинального доходу. Це звужує простір маневреності в системі менеджменту і, відповідно, знижує вірогідність прийняття раціонального рішення, а також погіршує критерії, які впливають на інвестиційну привабливість товаровиробника для іноземних інвесторів. Незважаючи на те, що політика держави спрямована на зниження ресурсо- та енергоємності, ресурсоемність вітчизняної продукції у 3–4 рази перевищує аналогічні показники розвинених країн світу. Проблема подальшого зниження ресурсо- та енергоємності ВВП країни полягає у тому, що на відповідних рівнях не створено дієвих управлінських механізмів впровадження ресурсозберігаючих заходів, зокрема, відсутній повноцінний функціонуючий ринок ресурсозберігаючої продукції, який би забезпечував ефективне включення ресурсозберігаючих послуг та продукції у товарно-грошові відносини. Розвиток такого ринку у національній економіці на даний час відбувається хаотично – як результат, гальмуються процеси ресурсозбереження, їх ефективність набагато нижча, аніж у розвинених країнах.

Важливим чинником соціально-економічного розвитку територіальних та локальних утворень є також і природні ресурси, особливо в аграрних регіонах. І від того, наскільки збалансованим є їх господарське освоєння та гнучкою система регулювання залучення у відтворювальний процес, залежить фіскальний ефект для бюджетів різного рівня. Поряд із соціально-економічними та екологічними аспектами, вітчизняними дослідниками виділяються техніко-технологічні аспекти. Дійсно, удосконалювання й кардинальне оновлення технологій має бути поставлене на чільне місце ефективного розвитку підприємницької діяльності.

1. Шаповал А. І. Методичні підходи до формування ефективної системи управління ресурсозбереженням на підприємстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: essuir.sumdu.edu.ua